

טיוטת הצעות החלטה לממשלה שיעלו לדיון בישיבת
הממשלה לתקציב המדינה לשנים 2017 ו-2018, ואשר
יקודמו בהליכי חקיקה נפרדים מהתכנית הכלכלית
לשנים האמורות

מופץ להערות הציבור עד ליום 07/08/2016

הציבור מוזמן להעביר את הערותיו למייל :
takzivim@mof.gov.il

כ"ב בתמוז התשע"ו
28 ביולי 2016

- 3 ..... הגברת התחרות באשראי הצרכני באמצעות הסדרת עיסוק בפלטפורמות P2P
- 6 ..... הפחתת הנטל הרגולטורי ביבוא מוצרי חשמל

הגברת התחרות באשראי הצרכני באמצעות הסדרת עיסוק בפלטפורמות P2P

מחליטים

במטרה לקדם את התחרות בשוק האשראי הצרכני, מוצע להסדיר את תחום הפלטפורמות האינטרנטיות, שעוסקות בתיווך באשראי בין מלווים, ללווים שהם יחידים (להלן – פלטפורמות P2P), להנחות את שר האוצר להפיץ תזכיר לתיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן – החוק), באופן הבא:

1. לקבוע כי המפקח על שירותים פיננסיים מוסדרים כמשמעותו בסעיף 2 לחוק (להלן – המפקח), יהיה אמון על הפיקוח והאסדרה של פלטפורמות P2P ושל מפעיליהן, שעוסקות בתיווך באשראי בין מלווים, ללווים שהם יחידים, ויהיה רשאי לשם כך לקבוע הוראות הנוגעות לדרכי פעולתן וניהולן של הפלטפורמות, של נושאי משרה בהן ושל כל מי שמועסק על ידן, והכל כדי להבטיח את ניהולן התקין ואת השמירה על עניינם של הלווים והמלווים העושים בהן שימוש (להלן – המשתתפים).
2. לקבוע כי פלטפורמה תוכל לעסוק בתיווך מקוון באשראי בין מלווים, ללווים שהם יחידים רק לאחר שקיבלה רישיון מאת המפקח אם התקיימו בה התנאים לקבלת רישיון המנויים בחוק.
3. לקבוע חובות שיחולו על מפעיל פלטפורמה בעניינים אלה:
  - א. הפעלת הפלטפורמה באופן שיבטיח את תפקודה התקין;
  - ב. קיומם של אמצעים לניהול סיכונים שמתקיימים או עלולים להתקיים בהפעלת הפלטפורמה, וכן אמצעים למניעתם או להגבלתם;
  - ג. קיומם של הסדרי גיבוי למידע שנאסף בפלטפורמה ואמצעים לאבטחתו.
4. לקבוע כי מפעיל פלטפורמה יהיה חייב כלפי המשתתפים בחובות אלה בין במפורש ובין בהסמכה מתאימה לשר או לממונה:
  - א. לנהוג בשקיפות ובהגינות כלפי המשתתפים, לקבוע עניינים שיש לגלותם למשתתפים ולמנוע מצגי שווא או פרסומים מטעים, באתר האינטרנט שבו מתנהלת הפלטפורמה ובכל מקום אחר;
  - ב. לקבוע תנאים סבירים ומקובלים בהסכמי ההלוואה שמנוסחים על ידי מפעיל הפלטפורמה מול הלווים ומול המלווים, שמשקפים באופן ברור את תנאי ההלוואה לרבות: שיעורי הריבית, מועדי הפירעון, סיכוני אשראי, ריבית פיגורים, עמלות או סכומים שמוטלים על לווים במקרים של פיגורים בהחזר ההלוואה, והעמלות שנגבות מאת הלווים ומאת המלווים בעבור השימוש בשירותי הפלטפורמה;
  - ג. לעדכן כל לווה בדבר רמת הדירוג הפרטני שנקבעה לו בהתאם למדרג יכולת החזר אשראי של לווים שקבעה הפלטפורמה (להלן – המדרג), וכן לפרסם באתר האינטרנט של הפלטפורמה את שיעור אי החזר האשראי של כלל הלווים בפלטפורמה, ואת שיעור אי החזר האשראי בכל אחת מרמות הדירוג שבמדרג;
  - ד. לקבוע חובות גילוי נאותות למלווים ובין השאר חובה למסור למלווה, בין באתר האינטרנט של הפלטפורמה ובין בדרך אחרת שעליה יחליט מפעיל הפלטפורמה, דיווח תקופתי, כאשר לכספים שהעמיד לצורך מתן הלוואות באמצעות הפלטפורמה, ופירוט ההלוואות שמומנו על ידי כל מלווה;
  - ה. לקבוע כי מפעיל הפלטפורמה יחויב להפעיל אמצעי גבייה, במידת הנדרש, לשם החזר ההלוואות, וכן להסמיך את המפקח לקבוע באילו אמצעי גבייה יהיה רשאי מפעיל הפלטפורמה לנקוט ובאילו נסיבות ניתן יהיה להפעיל אמצעים כאמור.
  - ו. להבטיח כי הכספים המועברים מהמלווים ללווים יחזקו בנאמנות ובין השאר, תהיה הפרדה מלאה בין חשבון של מפעיל פלטפורמה לבין חשבון נאמנות שאליו יועברו כספי המלווים, שטרם הועברו לידי הלווים, וכן לקבוע כי הכספים שמתקבלים במסגרת החזרי הלוואות ייגבו ישירות לחשבון הנאמנות בלבד.

5. לקבוע כי מלווה לא יוכל למכור או להעביר לאחר את זכויותיו בהלוואה שנתן לפלטפורמה, ואולם לא יהיה בכך כדי לפגוע ביכולתה של הפלטפורמה לאפשר למלווה לקבל את כספו המושקע בפלטפורמה באופן מיידי על פי כללים שיקבע המפקח.
6. להסמיך את שר האוצר לקבוע תנאי כשירות ומניעת ניגוד עניינים של אורגנים ובעלי תפקידים אחרים בפלטפורמות P2P.
7. להסמיך את המפקח להטיל עיצומים כספיים בסכומים שייקבעו על הפרות שונות של הוראות החוק בידי הפלטפורמות או בידי גורמים אחרים שעליהם מוטלות חובות מכוח החוק.
8. לקבוע כי על אף הוראות סעיף 58 לחוק מס ערך מוסף התשל"ו-1975, פלטפורמת P2P, לא תירשם על ידי מנהל רשות המיסים, כנמנית על סוג של חייבי מס מסוג 'מוסד כספי' כהגדרתו בחוק האמור.

דברי הסבר

שוק האשראי הצרכני מרוכז כיום כמעט כולו בידי המערכת הבנקאית. יותר מ-94% מהאשראי שניתן למשקי בית (שלא לדיוור) ניתן על ידי הבנקים וחברות כרטיסי האשראי אשר בבעלותם. בהיעדר תחרות מצד גורמים חוץ-בנקאיים על לקוחות מגזר משקי הבית, ובשל היעדר תחליפי אשראי ברמה נאותה ללקוחות אלו, נוצר מצב היוצר תלות של הלקוחות הקמעונאיים במערכת הבנקאית. תלות זאת, והיעדר איום תחרותי כאמור, מביאים להפעלת כוח שוק עודף על מגזר זה המתבטא, בין היתר, בשיעורי ריבית גבוהים.

מתוך רצון לעודד את התחרות בתחום האשראי הקמעונאי ולאפשר לשחקנים נוספים מחוץ למערכת הבנקאית לצמוח בשוק זה, נקטה הממשלה בתקופה האחרונה מהלכים רבים לרבות דוח שפורסם בין היתר גם לעניין זה, על ידי המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עו"ד אבי ליכט (להלן - דוח ליכט). לאור המלצות דוח ליכט מונה צוות בראשותו של היועץ המשפטי של משרד האוצר (דאז), עו"ד יואל בריס, שבו חברים כל הגורמים הממשלתיים הרלבנטיים לתחום האשראי הקמעונאי (להלן - צוות בריס). מטרתו של צוות בריס היתה לדון בהמלצות דוח ליכט ולנסח את החקיקה הנדרשת ליישומן. במסגרת פעילותו של צוות בריס, הוגשה לכנסת הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדריים), התשע"ו-2016, שעניינו הקמת רגולטור פיננסי חדש שיאסדר ויפקח על שוק נותני שירותי המטבע, ועל שוק נותני האשראי החוץ בנקאי (להלן - המפקח על שירותים מוסדריים). יצוין, כי בין הנושאים השונים אשר צוות בריס דן בהם, אך טרם הבשילו לכדי חקיקה, מצוי גם תחום הפלטפורמות האינטרנטיות שעוסקות בתיווך באשראי בין מלווים ללווים שהם יחידים (להלן - פלטפורמות P2P-person to person או פלטפורמות). יובהר בהקשר זה כי התיקון המוצע אינו בעניין תאגידיים שמגייסים כספים באמצעות הפלטפורמות.

פלטפורמות P2P מאפשרות לגורמים המעוניינים בקבלת הלוואה, לקבל באופן ישיר הלוואה הממומנת על ידי גורמים המעוניינים להשקיע את כספם באמצעות מתן הלוואה. הלווה מקבל הלוואה בתנאים אישיים שמתאמים לו, והמלווה מקבל החזר חודשי על הכסף שהשקיע בדמות החזרי הלוואה בתוספת ריבית. פלטפורמת ה-P2P היא הגורם שמקשר באמצעות רשת האינטרנט בין הלווים למלווים (להלן - משתתפים), כאשר כל אחד מהמשתתפים מבצע התקשרות אל מול הפלטפורמה עצמה (אין חוזה הלוואה סטנדרטי בין מלווה ללווה). עם זאת, יש לזכור שהפעילות של פלטפורמות P2P, בארץ וגם בעולם, הינה ייחודית בכך שמפעיל הפלטפורמה אינו נושא בסיכון האשראי, מכיוון שהוא אינו הגוף אשר מספק את האשראי.

העיקרון בכל הפלטפורמות הפועלות בעולם הוא לספק למשקיעים אשר להם כסף חופשי אלטרנטיבה זמינה להשקעה, ולספק ללווים אלטרנטיבה נוספת לקבלת הלוואה. השימוש בפלטפורמה, חוסך בין היתר את הצורך בתיווך המוסדות הפיננסיים הקלאסיים, כמו הבנקים, חברות כרטיסי אשראי וכדומה. פלטפורמות אלה מתאפיינות בשקיפות ופשטות תפעולית, אולם חשוב מכך, מכיוון שהן מבוססות טכנולוגיה, ביכולתן להזייל עלויות ולצמצם במידה מרובה את פערי הריבית בין הלווה למלווה.

כיום, לא קיימים אסדרה ופיקוח רגולטורי על פלטפורמות P2P. לפיכך, מחד, אין גורם שמפקח ומספק הגנה למשתתפים, ומאידך, היעדר פיקוח ואסדרה כאמור מהווה איתות שלילי למשתתפים פוטנציאלים

החוששים לפעול באמצעות הפלטפורמה מבלי שיש הסדרה נאותה ופיקוח המהווים מעין 'חותמת כשרות' מאת המדינה.

לפיכך, מוצע לקבוע כי המפקח על שירותים מוסדרים, יהיה אמון גם על האסדרה והפיקוח על הפלטפורמות ופעילותן. אמנם, פלטפורמות ה-P2P אינן גורם אשר מעניק אשראי, אולם מעצם טיב פעילותן של פלטפורמות אלה והיותן הגורם שמבצע התקשרות הן עם הלווים והן עם המלווים, ואשר אמון על החזקת כספי הלווים והעברתם למלווים, וכן על גביית החזרי ההלוואה מהלווים והעברתם לידי המלווים, הרי שיש מקום להטיל עליהן פיקוח ורגולציה אשר תכלול חובות הן כלפי המלווים והן כלפי הלווים. יצוין כי חובות דומות ביחס ללווים, מוטלות על גופים פיננסיים אחרים אשר מספקים אשראי לצרכנים מכוח הרגולציה שחלה על גופים אלה. פלטפורמות ה-P2P מבצעות פעילות דומה לפעילות שמבצעים אותם גופים לעניין הלווים, ובנוסף נדרשות גם להגן על אינטרסים של מלווים, ועל כן מוצע להטיל אסדרה וסמכויות פיקוח שיהיו מותאמות לפעילות זו.

עוד יובהר כי לא ניתן יהיה לקיים שוק משני בו המלווים מוכרים או מעבירים זכויותיהם מכוח הלוואה שניתנה על ידם לגורם אחר. עם זאת, אין באמור בכדי למנוע ממלווה לבקש מהפלטפורמה לקבל את כספו אשר מושקע בהלוואה, גם בטרם מועד פירעונה, בכפוף לכללים שיקבע המפקח לעניין זה.

כמו כן, מכיוון שאחת הבעיות הכרוכות בפעילות של פלטפורמה קשורה למהימנות הפלטפורמה ולאמינות באופן פעולתה, בפרט כשמדובר בפעילות שנערכת באמצעות רשת האינטרנט, מוצע להטיל חובות על מפעיל הפלטפורמה לעניין תפעול תקין של המערכת, נקיטת אמצעים למניעת סיכונים ולהסדרי גיבוי מתאימים.

בנוסף, יש לקבוע כי על אף הוראות סעיף 58 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1957 לא יעשה מנהל רשות המסים שימוש בסמכותו לפי הסעיף האמור, בכדי לסווג פלטפורמות P2P או את פעילותן כנמנות על פעילות של חייבי מס מסוג "מוסד כספי" כהגדרתו בחוק האמור. זאת לאור העובדה שהגדרת פעילות עוסק כמוסד כספי נסמכת על מאפיינים שונים אשר אף אחד מהם אינו מאפיין את פלטפורמות ה-P2P. פעילות הפלטפורמה שונה במהותה מפעילותם של גופים אשר מסווגים כמוסד כספי, שכן פלטפורמות ה-P2P הן במהותן חברות טכנולוגיה אשר עוסקות בתיווך באשראי. השוני המהותי ביותר ביניהן לבין חברות שמסווגות כמוסד כספי נובע מכך שפלטפורמות ה-P2P אינן נושאות בסיכון האשראי ועל כן אינן נהנות מהכנסות ריבית אשר נובעות ממרווח האשראי, אלא הכנסתן נובעת אך ורק מגביית עמלות על עצם התיווך. הגדרתן כמוסד כספי תשית עליהן עול מיסויי במיוחד בפרק הזמן שבו הן בשלבי הקמה ובטרם יכולתן לקבל הכנסות ולהפוך לרווחיות, עול אשר צפוי למנוע מהן להתפתח לגורם אשר יכול להוות תחרות למערכת הבנקאית.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

מימון פעולת המפקח, לרבות לעניין מצבת כוח האדם, ייעשה מתוך מקורות משרד האוצר

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין

הפחתת הנטל הרגולטורי ביבוא מוצרי חשמל

מחליטים

בהמשך להחלטת ממשלה מס' 5176 מיום 21 באוקטובר 2012, שעניינה "יישום המלצות הצוות הבין-משרדי לבחינת רמת התחרותיות והמחירים בתחום מוצרי המזון והצריכה", ולהחלטת ממשלה מס' 2318 מיום 11 בדצמבר 2014, שעניינה "הגברת התחרות וייעול תהליכי האסדרה בתחום היבוא", וכחלק ממדיניות הממשלה לפעול למען הורדת יוקר המחיה בתחום מוצרי הצריכה -

1. להנחות את שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, בתיאום עם שר האוצר, להפיץ תזכיר חוק לתיקון חוק מקורות אנרגיה התש"ן-1989 (להלן – חוק מקורות האנרגיה) תוך 60 ימים כך שייקבע בו כדלקמן:

א. כתנאי ליבוא טובין שהינו מוצר צריכה חשמלי, יחויב היבואן באישור יבוא מאת הרשות המוסמכת שיונפק, ככלל, על בסיס הצהרה שיגיש היבואן, במערכת מקוונת בדבר תוצאות הבדיקה ועמידת הטובין בדרישות חוקיות היבוא בתחום צריכת האנרגיה. בהסתמך על הצהרה זו, שבה בין היתר יביע היבואן את הסכמתו למסירת הטובין לבדיקה מדגמית, ללא תמורה, לממונה על מקורות האנרגיה או מי מטעמו, יונפקו באופן מקוון תווית הדירוג האנרגטי של הטובין ואישור לשם שחרור הטובין מהמכס. להצהרה תצורף בדיקת מעבדה המעידה על עמידה ברף צריכת האנרגיה המרבית הנדרש, שבוצעה ע"י מכון התקנים או מעבדה אשר הוסמכה לעניין בדיקת נצילות אנרגטית, על ידי גוף החבר בארגון הבינלאומי להסמכת מעבדות ILAC. השר יהיה רשאי לקבוע בתקנות הוראות ליישום סעיף זה.

ב. על מנת לשמור על עקרון העקיבות באמצעות שמירת מסמכים, לחייב את היבואן והמשווק לשמור מסמכים המעידים על עמידת הטובין בדרישות חוקיות היבוא. השר יקבע בתקנות הוראות לעניין שמירת המסמכים, תוכנם, אופן שמירת המסמכים, התקופה המינימאלית לשמירה והוראות נוספות לעניין זה. המסמכים שיישמרו יהיו כאלה שאינם מחייבים קשר ישיר בין היצרן ליבואן או המשווק.

ג. על מנת לאכוף את דרישות הדינים החלים על מוצרים חשמליים, יופעל מערך פיקוח בשווקים על מוצרי צריכה חשמליים המבוסס, בין השאר, על מודל ניהול סיכונים, כמקובל במדינות המפותחות. לאור זאת, יוגדרו, בתיאום עם משרד המשפטים, סמכויות פיקוח וכן ענישה מנהלית מחמירה, לגבי הגורמים המעורבים בתהליך, לרבות היבואן והמשווק בהתאם למידת אחריותם המשפטית. יובהר כי נטילות מוצרים לבדיקה תבוצענה ממחסני היבואן ומשטח הנמל בלבד. במקרה של סתירה בין תוצאות הבדיקה שצורפה להצהרה לבין תוצאות בדיקה שבוצעה במסגרת נטילת המוצר, תגברנה תוצאות הבדיקה שבוצעה במסגרת הנטילה, אלא אם שוכנע הממונה אחרת.

ד. על אף האמור בסעיפים א'-ג', יהיה רשאי יבואן לפנות לממונה לפי חוק מקורות האנרגיה לשם קבלת אישור ליבוא דגם של טובין שהוא מוצר צריכה חשמלי, טרם שיווקו. הממונה יהיה רשאי לקבוע כי אישור כאמור יינתן רק אם יבצע היבואן את בדיקת המעבדה במעבדה מוסמכת בישראל. לעניין זה- מעבדה מוסמכת של מכון התקנים או מעבדה שהוסמכה על-ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות. קיבל היבואן אישור כאמור, לא יבוצעו נטילות מדגמיות בשווקים על-ידי משרד האנרגיה כאמור בסעיף ג', אלא תבוצע בדיקה תקופתית בתדירות שלא תפחת מהתדירות שתיקבע בתקנות לעניין אותו טובין, בהתבסס על המקובל בתקינה בינלאומית.

ה. לתקן את סעיף 3(ד) לחוק מקורות האנרגיה כך שהתייעצות לשם התקנת תקנות כאמור בסעיף עם השר להגנת הסביבה ושרים אחרים שהתקנות בתחום אחריות של משרדם, תקינם בתוך פרק זמן של 45 ימים. לא העביר השר את עמדתו, יראו זאת כאילו קוימה חובת היוועצות.

2. להטיל על שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים להביא בהקדם לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, תיקונים בתקנות המפורטות מטה שהותקנו לפי חוק מקורות אנרגיה, תש"ן-1989, כך שהתיקונים האמורים יתאימו את דרישות חוקיות היבוא שחלות על מוצרי צריכה חשמליים

- המיובאים לישראל לתקינה בין לאומית או תקינה אשר נהוגה בקרב מדינות מפותחות עם שווקים משמעותיים בהתאם לפירוט שלהלן:
- א. אימוץ תקנים בתקנות לעניין שיטת הבדיקה וביטול ההפניות לתקנים הישראליים הייחודיים. יובהר כי ככל ששר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים יבקש שהתקן יכיל שינויים מהקבוע בתקינה בין-לאומית, יידרש לכך אישור שר האוצר.
- ב. אימוץ עקרונות שיטת החישוב, אשר קבועה בתקינה בין-לאומית או בתקינה אשר נהוגה בקרב מדינות מפותחות עם שווקים משמעותיים, למעט רף צריכת האנרגיה המרבית למוצר ואופן הסימון האמור. אופן אימוץ העקרונות יבטיח כי לא יהיה צורך בנתונים נוספים לצורך החישוב כאמור, מעבר לנתונים שעלו משיטת הבדיקה שתבוצע לפי סעיף א'.

פירוט התקנות:

תקנות מקורות אנרגיה (צריכת אנרגיה מרבית למכשיר חשמל ביתי), תש"ע-2009
תקנות מקורות אנרגיה (הספק חשמלי מרבי במצב המתנה למכשירים חשמליים ביתיים ומשרדיים), תשע"א-2011
תקנות מקורות אנרגיה (הספק חשמלי מרבי למקלט טלוויזיה), תשע"א-2011
תקנות מקורות אנרגיה (התייעלות אנרגטית ומידע על צריכת אנרגיה של מכשירי קירור) (הוראת שעה), תשס"ז-2007
תקנות מקורות אנרגיה (התייעלות אנרגטית ומידע על צריכת אנרגיה של מכשירי קירור), תשס"ד-2004
תקנות מקורות אנרגיה (יעילות אנרגטית מזערית לנורה חשמלית לתאורת פנים במבנים), תשע"א-2011
תקנות מקורות אנרגיה (יעילות אנרגטית, סימון אנרגטי ודירוג אנרגטי במזגנים), תשס"ה-2004
תקנות מקורות אנרגיה (מדד יעילות מזערית לנטל לנורה פלואורנית), תשס"ט-2009
תקנות מקורות אנרגיה (סימון אנרגטי בתנורי חימום חשמליים), תשנ"ג-1993

3. להטיל על שר הכלכלה והתעשייה לבצע את התיקונים הנדרשים בצו יבוא חופשי, התשע"ד-2014, בהתאם לאמור בהחלטה זו, תוך 45 ימים ממועד אישור התקנות על-ידי ועדת הכלכלה של הכנסת, כאמור בסעיף 9 להלן.
4. המנהל הכללי של משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים יהיה הממונה על יישום החלטה זו וידווח לוועדת שרים שהנושא נמצא בתחום אחריותה, על התקדמות הצעדים הנגזרים מהחלטה זו, בכל שישה חודשים.

דברי הסבר

רקע כללי

במסגרת הוועדה להגברת התחרות והסרת חסמים בתחום היבוא בראשותו של המנהל הכללי של משרד הכלכלה והתעשייה שפעלה במהלך 2014, בוצע ניתוח השוואתי של שוק היבוא בישראל לעומת שווקי יבוא משמעותיים בעולם. על אף שיעור היבוא הגבוה יחסית בסך מוצרי הצריכה, מהניתוח עולה כי השוק בישראל סובל מרגולציה גבוהה ומנטל בירוקרטי, המכבידים על הגורמים העסקיים ויוצרים חסם משמעותי ליבוא. זאת בשל חוסר התאמה בין שיטת היבוא בישראל לשיטת היבוא במדינות מפותחות שבהן שווקים משמעותיים. חוסר התאמה זה כולל תקינה ייחודית לישראל, פיקוח טרום-יבוא הדוק וכן עיכוב במלים לצורך בדיקת המוצרים והתאמתם לאישורים הנדרשים. כל אלה מכבידים את נטל הרגולציה והבירוקרטיה על היבואנים ועל שאר הגורמים העסקיים במשק, ויוצרים חסמים לכניסת יבואנים קטנים ובינוניים לשוק היבוא.

הצעת החלטה זו היא חלק ממדיניות הממשלה לפעול למען הורדת יוקר המחיה והפחתת הנטל הרגולטורי.

ברגולציה הקיימת, בעת יבוא מוצרי חשמל לראשונה לישראל מתבקש היבואן לשלוח את המוצרים למכון התקנים לביצוע בדיקות לעמידה בתקנים המחייבים (תקני בטיחות, הספק וכיו"ב), ובנוסף לבדיקות אלה מבצע מכון התקנים בדיקת יעילות אנרגטית על פי נוהל של המשרד לתשתיות לאומיות,

האנרגיה והמים. על בסיס תוצאות הבדיקה נשלחות התוצאות למשרד האנרגיה ומונפק אישור עמידה בדרישות האנרגיה וכן תיווי תואם.

הליך זה של בדיקת המוצר וקבלת אישור טרום יבוא אורך זמן רב, תורם לעלויות המושתות על יבואנים, ומהווה פעמים רבות חסם עבור יבואנים קטנים ובינוניים, אשר מתקשים לעמוד בעלויות העודפות הנובעות מכך (כגון עלויות איחסון, מימון, ביטוח, כוח אדם הנדרש לטיפול בבירוקרטיה). כמו כן, יבוא מקביל אשר מבוסס על הזדמנויות עסקיות מאבד מהרלבנטיות שלו עקב משך הזמן הנדרש לייבוא המוצר. עלויות אלה תורמות ליוקר המחייב בשני מישורים: ראשית, הן תורמות לריכוזיות ומונעות תחרות אשר עשויה להוזיל את המחירים לצרכן, ושנית, ייקור הליך היבוא ליבואנים הקיימים מתגלגלת פעמים רבות על הצרכן ובאה לידי ביטוי במחיר הסופי לצרכן.

אחד החסמים המרכזיים לקיצור משך הזמן לקבלת האישור, הוא שיטות הבדיקה וחישוב רמת הנצילות האנרגטית של מוצרי חשמל, אשר שונים משיטות הבדיקה והחישוב המקובלים בשווקים הבינלאומיים. מעבר לכך, משרד האנרגיה מציב רמת נצילות גבוהה יותר מהמקובל במדינות המפותחות. החלטה זו אינה באה להתאים את רמת הנצילות אנרגטית של ישראל לנהוג במדינות המפותחות, אך מבצעת שינויים במטרה להתאים את שיטות הבדיקה והחישוב למקובל בתקינה הבינלאומית.

החלטת ממשלה מספר 2318 מיום ה-11 לאוקטובר 2014, שעניינה "הגברת התחרות ויעול תהליכי האסדרה בתחום היבוא", אימצה את המלצות הוועדה וקבעה כי הממשלה תאמץ את שיטת הרגולציה על היבוא המקובלת באירופה. עוד נציין כי השינויים המוצעים בהצעה זו מבוססים על התכנית להפחתת הנטל הרגולטורי בייבוא מוצרי צריכה חשמליים אשר את עקרונותיה הציג המנהל הכללי של המשרד לתשתיות לאומיות, האנרגיה והמים, בתאריך ה-7 למרץ 2016 לוועדת שרים לענייני רגולציה בראשות ראש הממשלה, והם מצטרפים לצעדים נוספים של הממשלה בשנים האחרונות להפחתת הנטל הרגולטורי בתחומים שונים, כדוגמת הקלות ביבוא מזון הרגיל ("רפורמת הקורנפלקס").

להלן פירוט על סעיפי ההחלטה:

סעיף 1:

על מנת להביא להקלות בחסמי יבוא מוצרי צריכה חשמליים, מוצע לשנות את דרישות הליך הייבוא של מוצרים אלה תוך הגברת הפיקוח והאכיפה בדרכי השיווק ואימוץ מודל רגולטורי הנהוג באירופה, בהתאמה לצרכי השוק הישראלי, כמפורט להלן:

- א. מעבר מאישור מקדים על עמידה בדרישות חוקיות הייבוא להצהרת יבואן במערכת מקוונת, המעידה על עמידת הטובין בדרישות חוקיות היבוא בתחום צריכת האנרגיה המרבית. הצהרה זו תהווה חלף לאישור אגף שימור אנרגיה הנדרש לשם שחרור הטובין מהמכס. להצהרה תצורף בדיקת מעבדה המעידה על עמידה ברף צריכת האנרגיה המרבית הנדרש בישראל, שבוצעה על ידי מעבדה אשר הוסמכה על ידי גוף בינלאומי החבר בארגון הבינלאומי להסמכת מעבדות ILAC. היבואן יקבל אישור מידי לייבוא ועימה תיווי אנרגטי אשר הוא ישים על המוצרים המיובאים, כנדרש לפי החוק. כמו כן, במסגרת ההצהרה יתחייב היבואן כי הוא מסכים לנטילת בדיקת מדגמיות של דגמי הטובין אותם הוא מייבא לשם ביצוע הפיקוח והבקרה של משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה, והמים.
- ב. היבואן ישמור את המסמכים המעידים על עמידת הטובין בדרישות חוקיות היבוא. זאת בשים לב לכך שהמסמכים שייקבעו ככאלה שיש לשמור אינם חוסמים יבוא מקביל (כדוגמת אישורים מהיצרן).
- ג. על מנת לאכוף את דרישות הדינים החלים על מוצרים חשמליים, האגף לשימור אנרגיה יפעיל מערך פיקוח בשווקים על מוצרי צריכה חשמליים המבוסס, בין השאר, על מודל ניהול סיכונים, כמקובל במדינות המפותחות. לאור זאת ובמטרה להגביר את האכיפה של יישום הוראות החוק, תיקבע בחוק סמכות מנהלית להטיל סנקציה כספית מסוג עיצומים כספיים על הפרה של הוראות החוק.
- ד. על מנת להבטיח את הגשת התקנות לוועדת הכלכלה של הכנסת בפרק זמן סביר, מוצע לתקן את סעיף 3(ד)1 לחוק מקורות האנרגיה כך שהתייעצות לשם התקנת תקנות כאמור בסעיף עם השר להגנת הסביבה ושרים אחרים שהתקנות בתחום אחריות של משרדם, תקוים בתוך פרק זמן של 45 ימים. לא העביר השר את עמדתו, יראו זאת כאילו קוימה חובת היוועצות.

ה. סעיף 2 :

חקיקת המשנה אשר לאורה פועל האגף לשימור אנרגיה כוללת היום אסדרה ייחודיות לישראל, לרבות אימוץ תקינה ישראלית ייחודית, שימוש בשיטת חישוב ייחודית וכדומה. על מנת להתאים את דרישות חוקיות היבוא שחלות על מוצרי צריכה חשמליים המיובאים לישראל, לדרישות תקינה בין לאומית או תקינה אשר נהוגה בקרב מדינות מפותחות עם שווקים משמעותיים, נדרש לבצע תיקונים בחקיקת המשנה הרלבנטית מצוינת בגוף ההחלטה, וזאת במטרה להפחית חסמי יבוא.

סעיף 3 :

צו יבוא חופשי, אשר קובע תנאים לשחרור טובין מיובא מהמכס, מחייב מוצרי צריכה חשמליים באישור האגף לשימור אנרגיה על מנת לשחרר את הטובין מהמכס. לאור המודל המוצע, יש לתקן את הצו כך שלא יידרש אישור מקדים זה. יצוין כי מוצרים אשר חייבים בבדיקת בטיחות לפי תקנים רשמיים, עדיין יחויבו בבדיקה וקבלת אישור טרום היבוא בהיבט זה.

סעיף 4 :

המנהל הכללי של משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים יהיה הממונה על יישום החלטה זו וידווח לוועדת שרים שהנושא נמצא בתחום אחריותה על התקדמות הצעדים הנגזרים מהחלטה זו, בכל שישה חודשים.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

שינוי המודל הרגולטורי בשוק מוצרי הצריכה החשמליים והתאמתו לדרישות חוקיות היבוא הנהוגים באיחוד האירופאי, צפויים להפחית את העלויות העודפות בהליך היבוא של מוצרים אלה, ובכך לתרום לתחרות בשוק זה ולהפחית את רמת המחירים לצרכן הסופי.

תקציב

התקציב הנדרש ליישום החלטה זו יסוכם בין אגף התקציבים במשרד האוצר והמשרד הרלבנטי.

מצבת כח אדם

כוח האדם הנדרש ליישום החלטה זו יסוכם בין אגף התקציבים במשרד האוצר והמשרד הרלבנטי.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 5176 מיום 21 באוקטובר 2012 שעניינה "יישום המלצות הצוות הבין-משרדי לבחינת רמת התחרותיות והמחירים בתחום מוצרי המזון והצריכה".

החלטת ממשלה מס' 2318 מיום 11 בדצמבר 2014 שעניינה "הגברת התחרות ויעול תהליכי האסדרה בתחום היבוא".